

Politika zaštite djece

SOS Rijeka – centar za nenasilje i ljudska prava neprofitna je i nevladina organizacija koja pruža podršku žrtvama obiteljskog, partnerskog i seksualnog nasilja te drugim osobama u kriznim situacijama.

Organizacija svoje ciljeve postiže kroz četiri međusobno povezana i projektno isprepletena programska područja:

1. Pružanje pomoći i podrške žrtvama obiteljskog, partnerskog i seksualnog nasilja

Ostvaruje se prvenstveno kroz program „Savjetovalište za žrtve obiteljskog, partnerskog i seksualnog nasilja“, a zasniva se na pružanju povjerljive i pravovremene te besplatne psihosocijalne i primarne pravne pomoći. Savjetovalište je otvoreno za sve punoljetne žrtve navedenih oblika nasilja bez obzira na spol i rod, no naše su korisnice većinom žene.

2. Preventivni i edukativni program

Iskustvo našeg rada usmjerilo nas je prema zaključku da je, osim direktnog rada sa žrtvama nasilja, jednako važno usmjeriti se prema prevenciji nasilja. Od ciljanih skupina ovog programa ističu se mladi, njihovi roditelji, osobe koje rade s mladima te relevantne institucije (odgojno-obrazovni sustav, ustanove socijalne skrbi, sudstvo, zdravstvo, policija te ustanove u kulturi i mediji). U praksi se kontinuirano pokazuje kako je izravan rad sa žrtvama nasilja svojevrsno 'gašenje požara', odnosno da stvarna društvena promjena ovisi o sustavnom preventivnom radu u zajednici.

3. Zagovaranje i lobiranje za društvene promjene

Ovo programsko područje realizira se kroz međusektorsku suradnju s institucijama s jedne strane, te feministički i ljudskopravaški aktivizam s druge. Udruga s institucijama surađuje direktno, kroz kooperaciju na individualnim slučajevima korisnica, ali i na širem planu kroz zajednički rad na poboljšanju sustava, edukaciji, povezivanju, umrežavanju te koordinaciji. Pored toga, u suradnji s drugim udrugama djelujemo kao korektiv sustava, upozoravamo na propuste i poteškoće te predlažemo rješenja temeljena na perspektivi civilnog društva i iskustvu direktnog rada s korisnicima.

4. Društvo nenasilja

Kroz ovaj programski pravac Udruga nastoji povećati razinu svijesti i kapacitet građanstva za prepoznavanje nasilja, reagiranje na nasilje te pružanje podrške žrtvama nasilja. Kada bismo sažele i ujedinile sve prethodno navedene programe koje Udruga provodi u jedan, on bi se mogao svesti pod zajednički nazivnik 'društvo nenasilja', jer svaki od njih kroz svoju realizaciju u određenoj mjeri doprinosi ostvarenju primarnog cilja ovog programskog pravca.

Unutar prvog programskog područja (direktnog rada sa žrtvama nasilja i drugim osobama u kriznim situacijama), SOS Rijeka radi isključivo s punoljetnim osobama. Međutim, djeca i mladi ispod 18 godina su često uključeni u aktivnostima drugog programskog područja (edukativno-preventivni program) te bi sukladno tome ovaj dokument trebao poslužiti kao temelj za rad s maloljetnim osobama.

SOS Rijeka postupa u skladu s Politikom zaštite djece temeljene na:

- Konvenciji o pravima djeteta Ujedinjenih Naroda (čl. 19);
- Općem komentaru br. 13 (2011.) UN-ovog Odbora za prava djeteta – pravo djeteta na slobodu od svih oblika nasilja;
- Ustavu Republike Hrvatske (čl. 64, 65);
- Obiteljskom zakonu;
- Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji;
- Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji; Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima.

Politika zaštite djece

SOS Rijeka zalaže se za poštivanje i promicanje prava djece, djelovanje u njihovom najboljem interesu, njihovu sigurnost i zaštitu od svih oblika zlostavljanja i ozljeđivanja. Razvile smo ovu Politiku kako bismo osigurale najviše standarde profesionalnog ponašanja i osobne prakse te kako bismo osigurale da se u bilo kojoj situaciji ne načini šteta djeci tijekom njihovog uključivanja u bilo koju aktivnost i program Udruge.

Politika zaštite djece odnosi se na:

- Djelatnice SOS Rijeka;

- Suradnice: sve osobe koje djeluju u ime SOS Rijeka kao štu su volonterke, pripravnice, konzultantnice, trenerice te vanjske izvođačice koje pružaju usluge za SOS Rijeka;
- Bilo koje osobe iz partnerskih organizacija koje rade na programima koji uključuju djecu.

Ciljevi

- Upoznati sve SOS Rijeka djelatnice, suradnice te djelatnice partnerskih organizacija o svim aspektima zaštite djece i svim procedurama oko prevencije, otkrivanja, prijave i odgovora na zlostavljanje.
- Osigurati da sve djelatnice SOS Rijeka, suradnice i djelatnice partnerskih organizacija imaju dobru podršku u ispunjavanju svojih uloga i odgovornosti u zaštiti djece.
- Osigurati da sva djeca uključena u aktivnosti i programe koje izravno provodi ili podržava SOS Rijeka budu zaštićena od svih oblika zlostavljanja i ozljeđivanja te da svaku zabrinutost koju imamo o sigurnosti djece unutar zajednica u kojima radimo prijavimo nadležnim tijelima.

Definicije korištene u Politici zaštite djece

Djeca

U skladu s Konvencijom o pravima djeteta, za potrebe ove Politike, pod pojmom djeteta se misli na svako ljudsko biće ispod 18 godina starosti (Konvencija, čl. 1)

Zlostavljanje

U skladu s definicijama Svjetske zdravstvene organizacije, zlostavljanje ili maltretiranje djeteta predstavlja sve oblike tjelesnog i/ili emocionalnog zlostavljanja, spolnog zlostavljanja, zanemarivanja ili nemarnog postupanja ili komercijalnog ili drugog iskorištavanja, što rezultira stvarnom ili potencijalnom povredom zdravlja, opstanka, razvoja ili dostojanstva djeteta u kontekstu odnosa odgovornosti, povjerenja ili moći.

Tjelesno zlostavljanje definira se kao ona djela koja uzrokuju stvarnu fizičku ozljedu u ili imaju potencijal za ozljedu.

Emocionalno zlostavljanje je trajno emocionalno loše postupanje s djetetom koje uzrokuje ozbiljne i trajne posljedice na djetetov emocionalni razvoj.

Seksualno zlostavljanje definira se kao ona djela u kojima počinitelj koristi dijete za seksualno zadovoljavanje. To uključuje prisiljavanje ili navođenje djeteta na sudjelovanje u seksualnim aktivnostima, bez obzira je li dijete svjesno što se događa.

Zanemarivanje se odnosi na neprekidan neuspjeh da se zadovolje djetetove osnovne fizičke i/ili psihičke potrebe, što može dovesti do ozbiljnog oštećenja djetetovog fizičkog ili kognitivnog razvoja.

Nasilje se definira kao tjelesno, psihičko (psihosocijalno) i seksualno nasilje nad djecom putem zlostavljanja, zanemarivanja ili iskorištavanja, kao radnji činjenja ili propuštanja činiti u izravnom ili neizravnom obliku, koje ugrožavaju ili narušavaju djetetovo dostojanstvo, fizički, psihički ili društveni status, odnosno razvoj.

Trgovanje ljudima odnosi se na vrbovanje, prijevoz, transfer, skrivanje ili primanje osoba, prijetnjom ili uporabom sile ili drugim oblicima prisile, otmicom, prijevarom, obmanom, zlouporabom ovlasti ili ranjivog položaja, davanjem ili primanjem plaćanja ili beneficija kako bi se dobio pristanak osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom, u svrhu iskorištavanja. Iskorištavanje uključuje, najmanje, iskorištavanje prostituiranjem drugih ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili usluge, ropstvo ili prakse slične ropstvu, služenje ili vađenje organa. Pristanak žrtve trgovanja ljudima na namjeravano iskorištavanje iz prethodne rečenice nije relevantno ako je korišteno bilo koje od sredstava navedenih u prethodnoj rečenici. Vrbovanje, prijevoz, premještanje, skrivanje ili primanje djeteta u svrhu iskorištavanja smatrat će se trgovinom ljudima čak i ako ne uključuje niti jedno od sredstava navedenih u prvoj rečenici.

Dodatak 1: Kodeks ponašanja za zaštitu djece

Ovaj Kodeks ponašanja uključuje smjernice o etičkim i ispravnim standardima ponašanja te definira prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje odraslih prema djeci. SOS Rijeka smatra da su svi oblici zlostavljanja i ozljeđivanja djece nedopustivi. Svaki oblik neprihvatljivog ponašanja kojim se krši ovaj Kodeks ponašanja mora se prijaviti.

Obvezno je:

- Tretirati svu djecu s poštovanjem i jednako.
- Poticati i poštovati dječje glasove i stavove.
- Planirati aktivnosti na način da se minimizira rizik od štete.
- Razviti posebne mjere/nadzor za zaštitu mlade i posebno ranjive djece od zlostavljanja vršnjaka i odraslih.

- U nadziranju djece koristiti nenasilne metode pozitivnog ponašanja.
- Obavijestiti djecu i njihove roditelje o njihovom pravu da prijave sve zabrinjavajuće situacije i kako mogu izraziti zabrinutost.
- Osigurati da informacije koje se tiču djece i obitelji ostanu povjerljive.
- Provjeriti je li još jedna odrasla osoba prisutna ili nastojati biti vidljive kada ste u kontaktu s djetetom.
- Za fotografiranje, snimanje ili traženje osobnih podataka za aktivnosti potrebno je dobiti pisani pristanak djeteta i roditelja/skrbnice. To uključuje objašnjavanje djeci i njihovim roditeljima/starateljima kako će se koristiti fotografije, filmovi/video zapisi ili informacije.
- Osigurati da fotografije, filmovi/videozapisi prikazuju djecu na dostojanstven način i s poštovanjem te da identitet i osjetljive informacije o djeci ne budu otkriveni.
- Odmah prijaviti zabrinutost ili navode o zlostavljanju djece i ponašanju koje je u suprotnosti s načelima Politike zaštite djece i Kodeksa ponašanja.

Nije dozvoljeno:

- Diskriminirati, tretirati djecu nejednako ili nepravedno ili u korist određene djece isključujući drugu.
- Djelovati na bilo koji način koji bi mogao biti uvredljiv ili dovesti druge u opasnost od zlostavljanja.
- Diskriminirati, sramotiti, ponižavati, omalovažavati ili degradirati dijete ili na neki drugi način emocionalno zlostavljati dijete (npr. koristiti neprikladni jezik – bilo da je uvredljiv, diskriminirajući, ponižavajući, zlostavljački ili seksualni – u razgovoru s ili u prisutnosti djeteta; ispričati priču/pokazati slike koje će psihički ili emocionalno zlostavljati dijete).
- Udarati ili na drugi način fizički napadati djecu.
- Ponašati se na neprikladan ili seksualno provokativan način ili sudjelovati u bilo kojem obliku seksualne aktivnosti s djecom.
- Pristupati ili kreirati slike seksualnog zlostavljanja djece.
- Dodirivati dijete na neprikladan, nepotreban ili kulturološki neosjetljiv način.
- Dozvoliti ili sudjelovati u ponašanju s djecom koje je nezakonito, nesigurno ili uvredljivo.
- Angažirati djecu za rad koji nije primjeren njihovoj dobi ili razvoju, ometa njihovo obrazovanje ili igru ili ih izlaže opasnosti od ozljeda.
- Koristiti računala, mobilne telefone, video ili digitalne kamere ili bilo koju drugu tehnologiju u svrhu iskorištavanja ili uznemiravanja djece.
- Biti sami s djetetom u svim okolnostima koje bi drugi mogli dovesti u pitanje.

- Dozvoliti da dijete ostane preko noći u sobi odraslih ili da spava u istom krevetu (osim ako prethodno nije dobiven pristanak djeteta i njegovog/njezinog roditelja/skrbnice).
- Obavljati aktivnosti za djecu koje mogu sama obavljati, uključujući odijevanje, kupanje i dotjerivanje.
- Sugerirati neprikladno ponašanje ili odnose bilo koje vrste ili poticati bilo kakvu zaljubljenost djeteta.
- Fotografirati, snimati ili tražiti osobne podatke ako nisu potrebni za aktivnosti SOS Rijeka.
- Objaviti informaciju, priču, fotografiju ili video/film bez prethodnog odobrenja mentorice i nadređene osobe.
- Objaviti informaciju, priču ili fotografiju koja može ugroziti djecu ili njihovu obitelj.
- Objaviti neslužbene slike ili informacije o djeci na osobnim web stranicama ili društvenim mrežama.
- Pozvati dijete kući bez prethodnog pristanka roditelja/skrbnice i ovlaštenja mentorice ili neposredno nadređene osobe.
- Samostalno raditi s ili prevoziti dijete bez prethodnog pristanka roditelja/skrbnice i odobrenja mentorice ili neposredno nadređene, osim ako je to prijeko potrebno za sigurnost djeteta.
- Biti pod utjecajem droga ili alkohola za vrijeme rada s djecom.
- Ignorirati ili propustiti prijaviti bilo kakvu zabrinutost, sumnju na kršenje ili kršenje Politike zaštite djece i Kodeksa ponašanja.

Dodatak 2: Žalbeni postupak

SOS Rijeka je predan osiguravanju sigurnosti i dobrobiti sve djece s kojom radimo te smo uspostavile žalbeni postupak za sve situacije koje se mogu pojaviti kada korisnice usluga (uključujući djecu i njihove roditelje/skrbnice) nisu zadovoljne načinom na koji su se prema njima odnosile SOS Rijeka djelatnice.

Žalbeni postupak:

U slučaju da korisnice usluge nisu zadovoljne programom ili žele izraziti svoje nezadovoljstvo njime, mogu podnijeti prigovor pisanim putem.

Kontakt osoba za zaštitu djece: Tina Kovačić

T: +385 51 21 18 88

centar za nenasilje i ljudska prava

Mail: centar@sos-rijeka.org

Kontakt osoba dužna je pismeno odgovoriti predlažući rješenje ili dajući objašnjenje. Ukoliko korisnica nije zadovoljna danim obrazloženjem ili predloženim rješenjem, u drugoj fazi pritužbenog postupka ima mogućnost ponovno razmotriti svoju pritužbu i žaliti se Upravnom odboru SOS Rijeka da odluči o rješenju.